

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни
«Метафізика економіки»
На 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	І курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Економіка, Менеджмент
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні відносини, D3 Менеджмент
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, D Бізнес, адміністрування та право
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
Науковий ступінь і вчене звання,
посада

Шуканов Павло Васильович
д. геогр. н., доцент
професор кафедри туристичного та готельного бізнесу

Контактний телефон	+38-095-771-35-92
Електронна адреса	parus2133@gmail.com
Розклад навчальних занять	https://puet.edu.ua/aspirantura-doktorantura/
Консультації	очна http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт. з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування знань про метафізичний фактор розвитку економіки та суспільства, його культурно-символічні прояви в процесі формування буття/життя особистості та набуття вміння практичних навичок у питаннях застосування метафізичного досвіду в умовах формування постіндустріальної економіки.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС 150 годин (лекції – 20 год., практичні заняття – 40 год., самостійна робота – 90 год.).
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття, самостійна робота поза розкладом.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: залік.
Мова викладання	Українська.

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none">знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії менеджменту, організації економічного процесу та бізнесової діяльності суб'єктів ринку, а також світоглядних та суміжних наук;проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній економічній	<ul style="list-style-type: none">здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;здатність діяти соціально відповідально та свідомо;здатність працювати у міжнародному контексті;здатність визначати, формувати і вирішувати проблеми;здатність працювати в команді та автономно;

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> аргументовано відстоювати свої погляди в розв'язанні професійних завдань . 	<ul style="list-style-type: none"> здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність аналізувати економічний потенціал територій; розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку економіки в цілому та окремих її форм і видів; здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати економічну інформацію, уміння презентувати економічний інформаційний матеріал; здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці; здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства .

Тематичний план навчальної дисципліни

Назватемі	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Науково-теоретичні основи метафізики економіки.		
<p>Тема 1. Методологічні основи метафізики економіки.</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.</p>	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором):</p> <ol style="list-style-type: none"> Історія метафізики як науки та методології наукового дослідження. Космологічне вчення про природу та економіку Аристотеля. Методологія наукового дослідження метафізичних особливостей економіки.
<p>Тема 2. Метафізичні передумови суспільно-економічної кризи.</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.</p>	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором):</p> <ol style="list-style-type: none"> Загострення глобальних проблем людства і загроза суспільно-економічної кризи. Значення традиції та традиціоналізму для розвитку суспільства і економіки. Онтологічні та гносеологічні передумови розуміння суспільно-економічної кризи та можливості її подолання.
<p>Тема 3. Вплив метафізики на формування економічного мислення людини та суспільства.</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування, поточна модульна робота.</p>	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором):</p> <ol style="list-style-type: none"> Метафізика Р. Декарта і свобода економічного мислення людини. Економічний детермінізм Д. Рікардо і гедоністична теорія Дж. Бентама. Вчення Джанні Ваттімо про «метафізику уповноважених» та «метафізику знедолених».
Модуль 2. Метафізика суспільно-економічного та особистісного буття/життя людини.		
<p>Тема 4. Значення метафізики у процесі трансформації світової економіки.</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.</p>	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором):</p> <ol style="list-style-type: none"> Моніторинг глобальної трансформації міжнародних економічних відносин та метафізичне значення інформації. Фазовий перехід суспільства від індустріальної до постіндустріальної (інформаційної) економіки. Трансформація національно-державних та регіональних економік в умовах глобальної кризи.

Тема 5. Метафізична теорія особистості та її значення для формування і розвитку економіки.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Метафізична основа життєдіяльності людини і суспільства. 2) Українські витоки метафізичної теорії особистості та її ставлення до економіки. 3) Загальна метафізична теорія особистості та сучасна економіка.
Тема 6. Метафізичних соціально-економічних відносин в умовах метавесвіту та цифровізації суспільства.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування, поточна модульна робота.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Загроза надмірного споживання та матеріально-економічного комфорту. 2) Концептуальні персонажі навчально-виховного процесу в суспільстві та освіті. 3) Метавесвіт, цифровізація суспільства та перспективи розвитку метабізнесу.

Інформаційні джерела:

1. Базилевич В. Д. Метафізика економіки: Монографія /В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. /Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2007. – 718 с.
2. Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки / За ред. З.І. Галушки / А.А. Антохов, З.С. Варналій, Р.Р. Білик, Г.М. Поченчук та ін. Чернівецький національний університет. Чернівці. 2020. 408 с.
3. Історія метафізики як науки про речі, спосіб з'ясування світоглядних питань. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/12789/>.
4. Культурнісеніекономічнихсистем. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/252823/250115>.
5. Метафізика. Проф. Євген Онацький. URL: http://encyclopedia.kiev.ua/vydaniya/files/use/second_book/part3.pdf.
6. Метафізика суспільного й особистісного буття в контексті Європейської та Української традиції: історико-філософський аналіз. / В. О. Сабадуха. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. Львів – 2021. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/aref_sabadukha.pdf.
7. Переподсилкове знання метанаукового рівня як елемент методологічного забезпечення Української економічної науки. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/3.pdf>.
8. Сабадуха В. О. Метафізика суспільного та особистісного буття: монографія. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 647 с.
9. Сабадуха В. О. Метафізична теорія особистості як відповідь на виклики антропо-глобальної катастрофи. Українське суспільство в пошуках відповідей на виклики сучасності: світоглядний рівень осмислення: матеріали Всеукр. наук.-теор. конф. (м. Одеса, 18-19 черв. 2020 р.). Одеса: Фенікс, 2020. С. 21–26.
10. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. URL: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>.
11. Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей: Матеріали IV Міжнародних філософсько-економічних читань (18–20 травня 2011 року, Львів) / Редколегія. Відп. секретар З. С. Скринник. – Львів, 2011. – 435 с. URL: <http://kk.nau.edu.ua/article/1369>.
12. Цифровізація суспільства. / Джуліан Скотт. URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/tsyfrovizatsiya-suspilstva>.
13. Шуканов П. В. Методологічні підходи до вивчення трансформації суспільно-географічних систем у старшій та вищій школі / Компетентнісне навчання та викладання географії у системі неперервної педагогічної освіти: кол. монографія / наук. ред. д-р пед. наук Л. П. Вішнікіної. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. с. 41–64. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19702/1/Компетентнісне%20навчання%20та%20викладання%20географії.pdf>.
14. Шуканов П. В. Суспільно-географічні особливості та метафізичні передумови глобальної кризи. // Часопис соціально-економічної географії: Том-13. №2 (2012). URL: <https://periodicals.karazin.ua/soccongeo/article/view/6589>.
15. Шуканов П. В. Фінансово-економічна глобалізація в умовах формування універсального метафізичного простору // Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 20–21 квітня 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. С. 22–25. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13142/1/297-2082%20Проблеми%20та%20перспективи%20розвитку%20фінансової%20системи%20в%20сучасних%20умовах.pdf>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад,

лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>
Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/poloz-por-pidgotov-phd.pdf>

Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії вибіркових навчальних дисциплін навчального плану <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/poloz-por-vyb-vyb-nd-phd.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. Заоб'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_students.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перерахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

Політика вирішення конфліктних ситуацій: Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacziy-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_pro-apel_pidsontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен ПУЕТ <https://puet.edu.ua/other-divisions/studentykyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studenti-v-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttvedivalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни, розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): обговорення матеріалу занять (8 балів); актуальні доповнення до відповідей (6 балів); захист домашнього завдання (8 балів); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); поточна модульна робота (12 балів).	50
Модуль 2 (теми 4-6): обговорення матеріалу занять (8 балів); актуальні доповнення до відповідей (6 балів); захист домашнього завдання (8 балів); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); поточна модульна робота (12 балів).	50
Разом	100

**Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти
за результатами вивчення навчальної дисципліни**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни